

Leden van de Vaste Kamercommissie SZW
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Cc. Minister Schouten

Aidadreef 8
3561 GE Utrecht

Postbus 9563
3506 GN Utrecht

030 - 233 23 37
info@divosa.nl

Onze referentie: 230088

Datum: 13 juni 2023

Onderwerp: Input Divosa commissiedebat 14 juni

Van: Erik Dannenberg • T 030 - 233 2337 • edannenberg@divosa.nl

IBAN NL75 INGB 0000194416
KvK 40532318

www.divosa.nl

Geachte Tweede Kamercommissie SZW,

Graag reageer ik namens Divosa, de vereniging van gemeentelijke directeuren en leidinggevenden in het sociaal domein, op de agenda voor het commissiedebat Participatiewet van 14 juni. Ik ga graag in op de fundamentele herziening van de Participatiewet, Simpel Switchen, de banenafsprak en de inclusieve arbeidsmarkt.

Fundamentele herziening van de Participatiewet

Zoals eerder aangegeven is Divosa blij met de wijzigingen in de Participatiewet zoals die voorliggen in spoor 1 van de herziening van de Participatiewet. De minister heeft in het proces naar de voorliggende wetswijziging geluisterd naar de uitvoering.

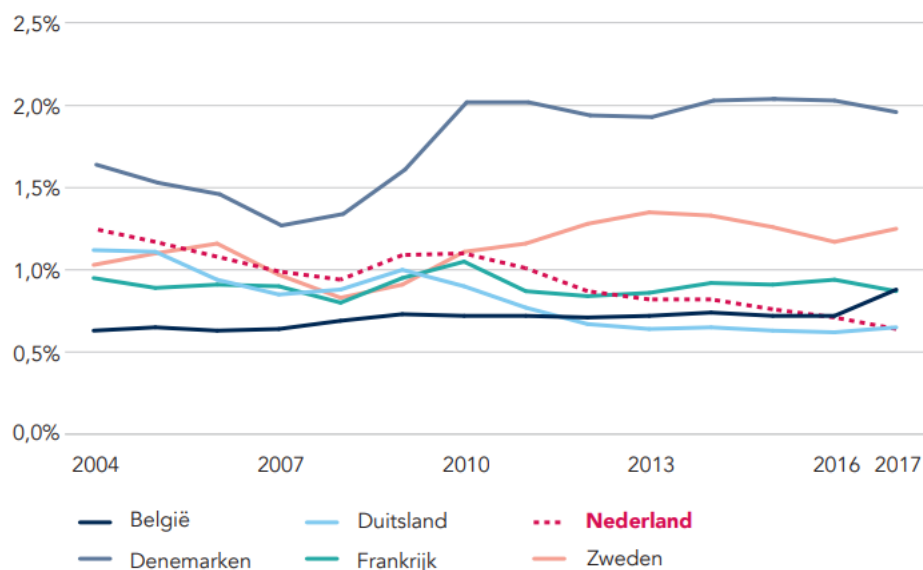
Naast de wetswijziging op korte termijn (spoor 1) heeft de minister ook een visiebrief geschreven voor een meer fundamentele herziening van de Participatiewet. Want de wet gaat onvoldoende uit van vertrouwen en behoeft verbetering als het gaat om inkomensondersteuning en passende ondersteuning bij participatie.

Divosa deelt deze probleemanalyse en wijst erop dat deze aanpassing van de Participatiewet een deel van de oplossing is. De bestaanszekerheid is niet enkel complex door de bijstand, maar mede door het onsamenhangende stelsel met toeslagen, regelingen, belastingen, kwijtscheldingen en andere uitkeringen. Voor Divosa is essentieel dat het stelsel van sociale zekerheid voldoet aan waar het voor bedoeld is: inwoners ondersteunen die het (tijdelijk) niet redden. Dat lijkt een open deur, maar de huidige praktijk is weerbarstig. Niet iedereen wordt bereikt. Sommige inwoners, en dan zijn het meestal de meest kwetsbare inwoners, weten de weg niet te vinden of durven zich niet te melden, door gebrek aan vertrouwen in de overheid of simpelweg omdat het te ingewikkeld voor hen is. Dat is op zich al vervelend genoeg, ernstiger is dat het dit ten koste gaat van bestaanszekerheid, een grondrecht. Het stelsel sociale zekerheid moet eenvoudiger worden om bestaanszekerheid beter te waarborgen. Het programma rondom de Participatiewet kan dus niet los worden gezien van ontwikkelingen rondom het toeslagenbeleid, het sociaal minimum en de vereenvoudiging van het inkomensstelsel.

Daarnaast kan ondersteuning naar werk en maatschappelijke participatie alleen vorm krijgen door persoonlijke aandacht en dat vraagt om voldoende uitvoeringscapaciteit. Deze capaciteit is na 15 jaar bezuinigingen ondermaats geworden. Nederland bungelt inmiddels onderin de lijst van West Europese landen qua investering in activerend arbeidsmarktbeleid (zie onderstaand figuur).¹

¹ WRR rapport 'Het betere werk' pagina 174

Figuur 6.6 Uitgaven actief arbeidsmarktbeleid, percentage bbp, 2004-2017, Nederland vergeleken met Europese landen

Zowel de WRR als het advies van Borstlap vragen aandacht voor de verbinding tussen onderwijs en het activerend arbeidsmarktbeleid, hier is nog een wereld te winnen. Leven lang ontwikkelen is nog niet de norm in Nederland en de bezuinigingsvoorstellen uit de voorjaarsnota helpen niet.

We wijzen met nadruk op het rapport dat Berenschot over de uitvoering van de Participatiewet schreef. Gemeenten hebben structureel 1,5 miljard extra nodig om de ambitie alle doelgroepen in de bijstand goed te ondersteunen naar werk en maatschappelijk participatie. Regels doen ertoe en aanpassing draagt bij, maar passende ondersteuning voor kwetsbare inwoners vraagt om betrokken professionals en reële caseloads. We kunnen niet om het budgettaire vraagstuk heen.

De minister stelt in de visiebrief dat investering in werk en inkomen baten voortbrengt op andere domeinen. Divosa onderschrijft deze stelling en vraagt het kabinet de daad bij het woord te voegen.

Simpel Switchen

In de brief over de voortgang Simpel Switchen wordt een serie mooie ontwikkelingen genoemd. Veel van deze positieve ontwikkelingen komen voort uit een nauwe samenwerking met inwoners en gemeentelijke uitvoering. Dit is voor de toekomst ook een essentieel ingrediënt voor een succesvol vervolg.

Het stimuleren van inwoners om een stap te zetten vraagt om de zekerheid dat je weer terug kan vallen op een 'oude' regeling. Dat scheidt vertrouwen en draagt bij aan de bestaanszekerheid van inwoners.

Daarnaast biedt de samenwerking tussen de ministeries SZW en VWS de kans om schotten tussen zorg en sociale zekerheid te beslechten. In de uitvoering zien we dat de belangen soms haaks op elkaar staan. De verschillende domeinen hebben nog steeds een heel verschillend perspectief op maatschappelijke participatie, opleiding en werk. Wij moedigen de ministeries aan hierop een gedeeld perspectief en beleid te ontwikkelen. Dit biedt een betere basis voor de uitvoering om inwoners te ondersteunen weer mee te doen. Hier dragen we vanuit Divosa graag aan bij.

Banenafspraken en de inclusieve arbeidsmarkt

De minister stuurde onlangs de brief 'Versterken banenafspraken en bijbehorende ondersteuning' naar uw Kamer. In deze brief wordt een beperkte uitbreiding van de doelgroep die onder de banenafspraken valt aangekondigd. Daarnaast is onderzoek gedaan naar de banenafspraken bij overheidswerkgevers. Divosa onderschrijft het opheffen van onderscheid tussen overheid en markt. De argumentatie hierbij is helder weergegeven. Een substantieel deel van de door de markt gerealiseerde banen komt voort uit inkoop en SROI maatregelen door de overheid.

Divosa is – net als de minister – blij met de werkgevers die het werkgeverschap inclusief invullen en ook ruimte creëren voor werknemers met een arbeidsbeperking. Maar er zijn ook zorgen. Ten eerste blijkt het aantal organisaties dat daadwerkelijk mensen met een arbeidsbeperking in dienst neemt al jaren vrij stabiel: één op zes. De belangrijkste reden die werkgevers geven is dat er geen beschikbare functies zijn voor mensen met een arbeidsbeperking². Naast de geuite complimenten voor inclusieve werkgevers mag ook aandacht worden besteed aan de vraag waarom zo weinig nieuwe werkgevers de inclusiviteit omarmen. Ten tweede blijkt dat de flexibiliteit van het beschikbare nieuwe werk voor mensen met een arbeidsbeperking toeneemt. De gemiddelde contractduur voor de doelgroep daalt. Dit betekent in de praktijk dat voor een deel van de doelgroep het werk onzeker is en geregeld moet worden gezocht naar nieuw werk, met de daarbij horende druk op benodigde re-integratie en begeleiding. We vragen het kabinet meer werk te maken van de adviezen van de commissie 'Regulering van werk' (Borstlap).

Ten slotte mag ook een compliment aan de gemeenten gegeven worden die boven verwachting presteren bij de inzet van loonkostensubsidies. Eind 2022 waren er 31.750 mensen met loonkostensubsidie aan het werk, waarvan meer dan de helft met jobcoaching. We zien veel mooie voorbeelden van samenwerking tussen gemeenten en werkgevers. De belangrijkste ingrediënten voor succesvolle matching zijn aandacht en persoonlijk contact, zowel met de werkzoekende als de werkgever.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Erik Dannenberg
voorzitter

² Uit rapport SCP en APE: Arbeidsmarkt in kaart: werkgevers – editie 3 (11 juni 2022)